

„Az irodalom világnézet, az olvasás mindenkié”

Interjú Juhász Annával, Újbuda kulturális nagykövetével

“Literature is a worldview, reading is for everyone”

Interview with Ms Anna Juhász, Cultural Ambassador of Újbuda

PORTRÉ: BOLDOGÁTI

■ Újszerű kezdeményezés, hogy egy kerület kulturális nagykövetet nevez ki. Hogyan történt a felkérés, és mit jelent ez önnek?

– Nagyon megtisztelő a kulturális nagyköveti kinevezés, amelyet dr. László Imre, a XI. kerület polgármestere 2019 decemberében adományozott nekem. Fontos mérföldkőnek értékelem a pályámban. A kulturális nagyköveti cím egyúttal elismerés is az elmúlt években a kerületért folytatott kulturális tevékenységemért. 15 éve foglalkozom irodalomszervezéssel, olvasásnépszerűsítéssel és idén 10. éve jubilálok az általam alapított irodalmi szalonnal. A kinevezés visszatekintés arra, hogyan épült fel az alapoktól egy közel 20 ezer fős közösség, ugyanakkor előretekintés, hogy ez a pozíció milyen új lehetőségeket ad az irodalom, a kultúra és a művészetek népszerűsítésére. Bizom benne, hogy az ötlemből hagyomány lesz, és más kerületek is átvesszik majd. Óbuda részéről például már az első pillanatban érkezett pozitív visszajelzés és együttműködési javaslat. Hiszek az együtt gondolkodásban, a kulturális diplomácia erejében.

■ Nemzetközi tapasztalattal is rendelkezik, egy ideig Olaszországban élt és dolgozott is az ottani nagykövetségen.

– Irodalmár végzettségem van, az ELTE-n és a Sapienzán tanultam, a katolikus emigrációt kutattam Rómában. Már akkor is érdekelték a nemzetközi kapcsolatok. A Magyar Akadémián és a vatikáni nagykövetségen változatos feladatköreim voltak. Rendezvényeket szerveztem, díszvendégeket fogadtam, de az egyszere-

rűbb munkákat is szívesen végeztem – kezdetben voltam portás, máskor mosogattam –, mert úgy éreztem, mindentől tanulok valami hasznosat. Olaszországban azt tapasztaltam, hogy a kultúrának fantasztikus összetartó ereje van, és hazatérve ezt a szemléletet vittem tovább.

■ Az irodalmi szalon eddig a Hadik Kávéházban működött, de a jövőben – a hagyományok megőrzése mellett – új helyszínen fog folytatódni. Hogyan tekint vissza az elmúlt 10 évben átélt pillanatokra?

– 2010 óta a szalonban nemcsak szakmabelieket, hanem minden olvasni szerető embert szívesen látunk. Több mint 100 irodalmi esztünk volt eddig. A változatos tematikába a klasszikus és a kortárs szerzők éppúgy belefértek, mint Cseh Tamás vagy a Budapest Bár dalszövegei. Hiszen Bob Dylan Nobel-díja óta tudjuk, hogy minden irodalom. (nevet) A szalonban helyet kapott a színművészet és a képzőművészet is. A Hadik Kávéház fontos helyszín volt számomra. Édesapám, Juhász Ferenc költő révén – Juhász Gyula pedig a nagybátyám – családjunk kiváló kapcsolatot ápolta a Karinthy családdal, akiknek a törzshelye volt a kávéház. Az irodalmi szalon idén új bázison, egy már meglévő kulturális helyszínen folytatódik, amit megtöltünk irodalommal és új programokkal. Ez az intézmény ugyanúgy a Gárdonyi téren van, és szintén kapcsolódik Karinthyékhöz. Idén centenáriumot ünneplünk: épp 100 éve kötelezte el magát Karinthy Frigyes egy kivételes asszony mellett. Ez a felvilágosult, művelt, pszichológus végzettségű nő, kora femme fataleja nemcsak Karinthyt, hanem annak író társait, korának kiemelkedő művészeit is Budára csábította. Böhm Arankának hívták, az övéké egy szédületes történet. Buda és Újbuda kulturális főutcáján az ő alakját tesszük fókuszba.

■ A névjegykártyájára bizonyára sok titulust rá lehetne írni: műsorvezető, újságíró, művelődésszervező és most már kulturális nagykövét is, de jól érzem azt, hogy elsősorban irodalmárként aposztrofálja magát?

– Bár az ismertségem az utóbbi években nagyot ugrott, nem tartom magamat híresség-

■ It is a novel initiative for a district to appoint a Cultural Ambassador. How did the invitation arrive, and what does it mean for You?

– It is great honour that Dr Imre László, Mayor of the 11th District appointed me as Cultural Ambassador in December, 2019. I consider it an important milestone in my career. The title is also a recognition of my cultural activities in favour of the district in recent years. I have been working in literary organisation and the promotion of reading for 15 years, and the Literary Salon I established is celebrating its 10th jubilee this year. The appointment acknowledges the formation of a community of nearly 20,000 people from scratch in retrospect, and is also a look into the future, at the new opportunities that this position offers to promote literature, culture and the arts. I hope that the idea will evolve into a tradition, and other districts will adopt it too. For example, Óbuda gave a positive feedback and a proposal for cooperation at the very first moment. I believe in the power of common thinking and cultural diplomacy.

■ You have international experience as well, as You lived in Italy for a while and worked at the embassy there.

– I have a degree in literature, I studied at ELTE and Sapienza University, and I researched Catholic emigrants in Rome. Already at that time I was interested in international relations. I had various responsibilities at the Hungarian Academy and the Embassy in the Vatican. I organised events, received guests of honour, and did simpler work – was a porter, washed dishes –, because I felt that I could learn something useful everywhere. In Italy I experienced that culture has a fantastic cohesive power, and returning home, I carried on that approach.

■ The Literary Salon has operated at Hadik Café so far, but will have a new location in the future, preserving its traditions. How do You look back over the last 10 years?

– Since 2010, the Salon has welcomed not only professionals, but all fans of reading. We have had over 100 literary evenings so far. Clas-

nek. Én csak egy nő vagyok, aki szeret olvasni, és másokat is erre buzdít. Valóban sok mindent csinálok egyszerre. Heti rendszerességgel vagyok moderátora rendezvényeknek, irodalmi témájú tárlatvezetéseket tartok, műsort vezetek, belekóstoltam az újságírásba és a videós tartalmak készítésébe. Nagyon szeretem az Annabált, amelynek immáron a negyedik éve lehetek a háziasszonya. A Várkert Bazár és a New York Kávéház állandó fellépési helyszínek. Rendhagyó irodalomórákat is szervezek, most már országsszerte. A diákoknak nagy élmény élő közegben megtapasztalni a lakhelyük irodalomtörténeti jelentőségét. Azt vallom, hogy csak úgy tudunk jövőt építeni, ha ismerjük a múltunkat. Kulturális nagykövetként fontosnak tartom megismertetni másokkal a kerület nevezetességeit, hogy miről híres Újbuda, itt élt Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Hernádi Gyula. A kortárs alkotók közül is sokan a kerületben élnek, mint Spiró György, Mészáros Márta, Szűcs Miklós, Fehér László, Vojnich Erzsébet, Bodrogi Gyula, Várady Szabolcs, Závada Péter, Polgár Odett, Caramel, Kiss Tibi, és még folytathatnám a sort. Tele van az utca irodalommal, képpel, zenével. Gyakran elmegyek Molnár C. Pál műterme mellett. Egy pillanatra mindig megállok Karinthy Gábor emléktáblájánál. Csontváry Kosztka Tivadar utolsó műterme a Hadik-házban volt. A kultúra itt él velünk. A Highlights of Hungary díj jelöltjei között idén a Bartók Béla út is ott van, boldogság, hogy az irodalmi szalon három éve megkapta ezt az elismerést. A közösségi médiában is azon dolgozom, hogy értéket teremtsék. Nálam minden az irodalomtól indul ki.

■ A fenntarthatóságot is a szívében viseli.

– A közelmúltban egy kolléganőm ötletéhez kapcsolódva elindítottam egy diákkönyvcseré akciót, ahová mindenki elhozhatja a könyveit, amire már nincs szüksége. Ez összefügg a környezettudatossággal is, hogy nem hagyjuk ott heverni a polcon, adjuk oda a másinak, ami nekünk tetszett, mondjunk róla véleményt, és kérjünk helyette egy másikat! Valahogy úgy rögzült bennünk, hogy az olvasás egy magányos tevékenység, hiszen általában egyedül olvasunk. Pedig ez egyáltalán nem egy magányos műfaj, hanem közösségi élmény tud lenni. Az irodalomban mindenki egyenlő, hiszen mindannyian emberként hasonló érzéseket élünk át, öröm, bánat, félelem, szerelem. Az irodalom világnézet, az olvasás mindenkié. Figyelemre neveltek bennünket. Figyelem egymásra, a környezetünkre. A pazarlás és a fölösleges halmozás ellen küzdök, és erre a saját életemben is törekszem. Apró lépésekkel is lehet előre jutni. Nagyon

sical and contemporary artists all fit into the diverse subject matter, just like Tamás Cseh or Budapest Bar with their lyrics. After all, since Bob Dylan's Nobel Prize, we know that everything is literature. (Laughs) The Salon also features theatre and fine arts. Hadik Café was an important place for me. Through my father, the poet Ferenc Juhász – Gyula Juhász in turn my uncle –, our family had excellent relationship with the Karinthy family, for whom the café was an old haunt. The Literary Salon will go on this year at a new base, in an existing cultural venue, which we are going to fill with literature and new programmes. This institution is located on Gárdonyi Square, too, and is also connected to the Karinthy's. This year, we are celebrating a centenary: 100 years ago, Frigyes Karinthy tied the knot with an exceptional woman, an enlightened, educated psychologist, a femme fatale of her era, who attracted not only Karinthy, but also his writer companions and other outstanding artists of her time to Buda. Her name was Aranka Böhm, and their love story is amazing. On the cultural main street of Buda and Újbuda, her figure will be in focus.

■ Your business card could certainly have many titles written on it: presenter, journalist, cultural organiser, and now Cultural Ambassador, but something tells me that You consider Yourself a literary critic most of all.

– Although my reputation has skyrocketed in recent years, I do not consider myself a celebrity. I am just a woman who loves to read and encourages others to do so. Actually, I do a lot of things at once. I moderate events on a weekly basis, I serve as a guide of literary collections, I present shows, I took a dive into journalism and the creation of video content as well. I really loved Anna Ball, of which I have been a hostess for four years. The Castle Garden Bazaar and the New York Café are permanent venues of my performances. I organise extraordinary literature classes, now nationwide. Students are pleased to experience the literary significance of their home towns in a live environment. I believe that we can only build the future if we know our past. As a Cultural Ambassador, I consider it important to acquaint others with the sights of the district, the things Újbuda is famous for, e.g. that Zsigmond Móricz, Dezső Kosztolányi, Frigyes Karinthy and Gyula Hernádi lived here. Many contemporary artists are residents of the district too, such as György Spiró, Márta Mészáros, Miklós Szűcs, László Fehér, Erzsébet Vojnich, Gyula Bodrogi, Szabolcs Várady, Peter Závada, Odett

Polgár, Caramel, Tibi Kiss, and I could go on and on. The street is full of literature, images, music. I often go past Pál Molnár C.'s studio. I always stop at Gábor Karinthy's plaque for a moment. Tivadar Csontváry Kosztka's last studio was in the Hadik House. Culture lives with us here. Among the nominees for the Highlights of Hungary Award this year, we can find Bartók Béla Street, and it makes me happy that our Salon received this award three years ago. I strive for creating value on my social media platforms too. For me, everything stems from literature.

■ You also deeply care about sustainability.

– Recently, based on a colleague's idea, I have launched a student exchange project involving books students no longer need. It also has to do with environmental consciousness, not letting books lie on the shelf, but giving the ones we liked to someone else, sharing our opinions, and asking for other books instead. We somehow developed this idea that reading is a solitary activity, because we usually read alone. But this is not a lonely genre at all, it can become a community experience. In literature, everyone is equal, because as humans we all experience similar feelings of joy, sorrow, fear, love. Literature is a worldview, reading is for everyone. We were taught to pay attention – to each other and to our environment. I fight against waste and unnecessary hoarding, and I strive to avoid these in my own life. Progress can be made only in small steps. I am also very interested in literary works dealing with the environment. Ákos Fodor's works are the first that come to my mind.

■ You have recently become a mother. How has this changed Your life?

– My daughter, Mimi is one year old. Motherhood is a wonderful thing. I got to know myself better after childbirth and becoming a mother. Mimi has a very exciting, impulsive life, and my sense of responsibility and patience has evolved. You have to manage your schedule well, because it is not easy to coordinate parenting, work, plenty of reading, preparation and filming. I would love to go to the theatre more, and I hope I will have more time for my friends this year. It is also important to have a source from which we can recharge ourselves. With my little daughter, we will attend Ági Szalóki's and Bori Rutkai's concerts for children, and we also love JaMese's new album.

■ Many people may find Your thoughts inspiring. Will You share with us how –

érdekel az is, amikor az írók foglalkoznak műveikben a környezetvédelemmel. Erről Fodor Ákos munkássága jut rögtön eszembe.

■ A közelmúltban lett édesanya. Meny nyiben változtatta ez meg az életét?

– Egyéves a kislányom, Mimi. Az anyaság csodálatos dolog. A szüléssel és az édesanyává válással magamat is jobban megismertem. Mi- minek nagyon izgalmas, impulzív élete van, nekem pedig a felelősségérzetem és a türelmem fejlődött sokat. Úgyesen kell menedzselni az időbeosztást, mert nem egyszerű összehangolni a gyereknevelést, a munkát, a rengeteg olvasást, a készülést és a forgatásokat. Szívesen járnék többet színházba, és remélem idén barátaim- ra is több idő jut. Fontos a forrás is, amikor én töltökezek. Fogunk járni a kislányommal Szalóki Ági és Rutkai Bori gyermekkoncertjeire, és JaMese új albumát is nagyon szeretjük.

■ A gondolatai sokak számára lehetnek inspirálóak. Megosztja velünk, hogy aki egyszerre ennyi mindenben helyt áll, hogyan marad még emellett ideje, energiája ennnyit olvasni?

– Mindig van nálam könyv. (nevet) Hama- rosan Hemingway-estem lesz, most épp a sze- relmi életéről olvasok egy izgalmas könyvet, ami ráadásul Olaszországban játszódik. A mű kivá-

with so much activity – You find time and energy to read a lot?

– I always carry a book. (laughs) I am having a Hemingway Evening soon, and now I am reading an exciting book on his love life, which, in addition, takes place in Italy. The book is an excellent supplement to the fine literary works that everyone knows by the author: *For Whom*

lón kiegészíti azokat a szépirodalmi olvasmá- nyokat, amelyeket bizonyára mindenki ismer a szerzőtől, *Akiért a harang szól, Az öreg halász és a tenger*. Nagyon érdekel, hogy az író mögött milyen személyiség rejlett, hogy ki volt ő, mi- lyen élete volt. A mai napon például már négy találkozóm volt, mindig, amikor akadt köztük 10-10 percem, akkor olvastam. Minden egyes percet kihasználok az olvasásra. A családom támogatása sokat jelent. Édesanyám és a férjem sokszor szokott segíteni a felkészülésben. Elő- fordul, hogy egy könyvet két vagy három pél- dányban veszünk meg, és miután elolvastuk, összehasonlítjuk. A férjem filmekkel foglalko- zik, nagyon jó meglátásai vannak. Édesanyám pedig benne élt az irodalomtörténetben, a ba- ráta volt Nagy László, Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes. Legutóbb Kántor Péter verseskö- tetét adtam oda édesanyámnak. Az irodalom nálunk családi ügy.

■ Heti rendszerességgel láthatjuk önt fellépni. Milyen a közeljövőben megva- lósuló eseményeket ajánlana figyelmébe olvasóinknak?

– Minden héten legalább négy fellépésem van. Február 11-én a Várkert Irodalom estemen Tandori Dezső és Pilinszky János lesz közép- pontban. Tandori nagyon felnézett Pilinszkyre, izgalmasnak ígérkezik a két alkotó bemutatása.

the Bell Tolls, The Old Man and the Sea. I am very interested in his personality and his every- day life. Today, for example, I already had four meetings, and every time I have ten minutes in-between, I read. I make use of every minute for reading. My family's support means a lot. My mother and husband often help me prepare. Sometimes we buy two or three copies of a book and, after reading them, we compare them. My husband's job is related to movies, he has very good insights. My mother lived within literary history; László Nagy, János Pilinszky and Ágnes Nemes Nagy were among her friends. Recently, I gave Peter Kántor's poetry volume to her as present. Literature is a family business with us.

■ We can see You perform on a weekly basis. What upcoming events would You recommend to our readers?

– I have at least four shows every week. On the 11th of February, Dezső Tandori and János Pilinszky will be in the focus of the Castle Garden Literature Evening. Tandori looked up to Pilinszky a lot, so the presentation of the two creators is bound to be exciting. On the 12th of February, Csaba Károlyi, Zoltán Beck and Dé- nes Krusovszky will be my guests at the Literary

Február 12-én az Irodalmi Szalonban Károlyi Csaba, Beck Zoltán és Krusovszky Dénes lesz a vendégem. Az említett Hemingway-est febu- ruár 17-én lesz, Nagy Ervin színművész fogja tolmácsolni a szövegeit, naplók, levelek is terít- ékre kerülnek. Kíváncsi vagyok az új Térey- darabra, és várom a nemsokára bemutatandó Szabó István-filmet.

■ A Zrínyi-émlékévben is részt vesz?

– Az irodalmi évfordulókra mindig tudato- san készülök. Zrínyi Miklós életműve nagyon fontos számomra. És ha már szóba került, szí- vesen elmesélem, hogy személyes kötődésem is van hozzá. Általános iskolásként a Budapesti Történelmi Versenyen Zrínyivel értem el helye- zést, és ez egy nagyon lényeges momentum volt abban, hogy ki merjek állni a közönség elé. Emlékszem, iskolás koromban nagyon félnék és zárkózott voltam, nem mertem kimenni a táblához feladni, inkább vállaltam, hogy minden órán írok röpdolgozatot, csak ne kelljen „szere- pelnem”. Ma erre is próbálok figyelni – fiatal tehetségeket keresek és figyelek. Ha valaki alkot és ír, olyan, mintha meztelen lenne, sokkal ér- zékenyebb. Éppen ezért küldetésemnek tartom megfogni a fiatal alkotók kezét, mentorálni őket, és lehetőséget adni tehetségük megmuta- tására.

Végh Nóra Judit

Salon. The aforementioned Hemingway Even- ing will take place on the 17th of February, actor Ervin Nagy will read the texts, and the author's diaries and letters will also be on display. I am curious about the new Térey piece, and I am looking forward to István Szabó's new movie coming soon.

■ Are You participating in the Zrínyi Memorial Year?

– I always consciously prepare for literary anniversaries. Miklós Zrínyi's oeuvre is very important to me. I am pleased to tell you about my personal attachment to him. As an elemen- tary school pupil, I placed in the Historical Competition of Budapest with Zrínyi, and that crucial moment gave me courage to stand in front of the audience. I was very shy and re- served before that, I did not dare to go out to the blackboard when asked to, I opted for a short test in every class instead, in order to avoid having to “perform”. I pay extra attention when looking for young talents and watching them. People who create and write feel much more sensitive, as if they were naked. That is why I consider it my mission to take the hands of young creators, mentor them and give them an opportunity to showcase their talents.